

Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz art. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 o petycjach zwracam się – w interesie publicznym – z petycją o opracowanie projektu ustawy o przeciwdziałaniu alienacji rodzicielskiej.

UZASADNIENIE

Alienacja rodzicielska to zespół świadomych, bądź nieświadomych zachowań wywołujących zaburzenia w relacji pomiędzy dzieckiem a drugim rodzicem na skutek niewłaściwych postaw jednego lub obojga głównych opiekunów, najbliższego otoczenia dziecka i funkcjonowania prawa rodzinnego i jego instytucji, w sytuacji rozchodzenia się rodziców,

Stosowane metody alienacji rodzicielskiej to manipulowanie strachem i lękami dziecka, szantaż emocjonalny, utrudnianie kontaktów oraz inne negatywne działania. Podczas niej indukowane są dziecku negatywne emocje, postawy i przekonania wobec drugiego rodzica. Może przyczyniać się do powstawania zaburzeń emocjonalnych, rozwojowych, osobowościowych i psychicznych u dziecka. Niejednokrotnie stosowana jest przez głównego opiekuna oraz inne osoby i instytucje w działaniach mających doprowadzić do wykluczenia z życia dziecka drugiego rodzica.

Dziecko kocha oboje rodziców. Rozwód jest dla niego ogromną traumą. Nawet jeśli rodzice rozstają się we względnej zgodzie, dziecko traci poczucie bezpieczeństwa, rośnie w nim poczucie winy, tworzy się wypaczony model relacji międzyludzkich w rodzinie. Gdy staje się narzędziem walki w rękach rodziców, dodatkowo wpaja mu się lęk, arogancję i świadomość, iż można manipulować ludźmi i bawić się ich emocjami, nie licząc się z ich następstwami. W procesie alienacji biorą udział: Dziecko znajdujące się pod stałym wpływem alienatora, mieszkające z nim pod jednym dachem, ufające mu, kochające go. Rodzic, względem którego stosowane są manipulacje dzieckiem. Alienator i jego drużyna (rodzice, krewni, znajomi zjednoczeni pod flagą wspólnego prania mózgu dziecku). Otoczenie dziecka (przedszkole, szkoła, koledzy itd.). Celem alienatora jest całkowita izolacja drugiego rodzica względem dziecka. W tym celu wzbudza w dziecku niechęć do jakichkolwiek kontaktów, poczucie, iż drugi rodzic jest gorszy, mniej

wartościowy a kontakty z nim są jedynie stratą czasu i powodem do irytacji oraz przykrości wyrządzanej kontrolującemu rodzicowi.

Podczas IV Europejskiej Konferencji Prawa i Psychologii w Barcelonie Alicja Czerederecka i Teresa Jaśkiewicz - Obydzińska z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dr Jana Sehna wygłosiły referat "Płeć opiekuna, a zaburzenia w rozwoju dzieci" ("Custodian Gender and Disorders in Physical Development of Child"). We wnioskach prelegentki podkreśliły, że u dzieci wychowywanych przez samotnych rodziców, występują zaburzenia w rozwoju emocjonalnym (w mniejszym stopniu u dziewczynek wychowywanych przez ojców niż u dziewczynek wychowywanych przez matki). W takiej sytuacji mamy głównie do czynienia z zaburzeniami dotyczącymi rozwoju społecznego. Ponadto Alicja Czerederecka i Teresa Jaśkiewicz - Obydzińska zaznaczyły pojawianie się u dziewczynek wzmożonej skłonności do wypierania konfliktów podczas wychowywania dziewczynek przez samotne matki oraz wzrost natężenia zaburzeń wraz z obniżeniem się wieku oddzielenia dziecka od drugiego rodzica.

Na podstawie kolejnych badań które przeprowadziły Alicja Czerederecka oraz Jadwiga Piątek, również w Instytucie Ekspertyz Sądowych, za pomocą testów apercpcji tematycznej CAT, prawie u połowy badanych dzieci z rodzin rozbitych występowało od 3 do 19 konfliktów emocjonalnych, świadczących o doświadczaniu przez nie negatywnych przeżyć, wśród których występowało: poczucie pozbawienia, trudności z podporządkowaniem się, poczucie zagrożenia i opuszczenia przez ważną osobę, lęk przed samotnością i pozbawieniem, przeżywanie rywalizacji rodziców, identyfikowanie się tylko z jednym rodzicem oraz rywalizacja podczas komunikowania się z innymi.

Podczas swojego wykładu Dr Richard Carhard m. in. powołując się na publikację "The Family: A Compilation of Data, Research and Public Opinion on the Family", Ed. Bridget Maher, The Family Research Council, 2002 zwrócił uwagę na następujące fakty:

- 1) Dzieci mieszkające z pojedynczym rodzicem cierpią na te same trudności, których doznają także dzieci z domów dziecka.
- 2) Badania przeprowadzone w 1996 roku wskazały, że dzieci mieszkające tylko z jednym rodzicem są dwa razy częściej zaniedbywane niż mieszkający z dwoma, a stosowanie przemocy wobec dzieci w takiej sytuacji, występuje o 35 % częściej.

Do niektórych negatywnych efektów alienacji rodzicielskiej dla dziecka inny amerykański psychiatra sądowy dr. Daniel J. Rybicki, z doświadczeniem sądowym na poziomie stanowym i federalnym zaliczył (za dr Philipem Michaeliem Stahlem) takie skutki jak: problemy w relacjach i budowaniu związków intymnych, problemy w panowaniu nad gniewem i wrogością w relacjach,

problemy psychosomatyczne, problemy ze snem i z jedzeniem, luki w psychice i nadmierna zależność, konfliktowe podejście do autorytetów, poczucie uprawnienia do własnej wściekłości prowadzące do alienacji społecznej. Z kolei prof. Edward Kruk z University of British Columbia wskazuje (za dr Amy Baker) na występowanie u dzieci poddawanych alienacji rodzicielskiej niskiego poczucia własnej wartości, braku zaufania, depresji oraz podatność na uzależnienia, co spowodowane jest utratą zdolności do dawania i przyjmowania miłości od rodziców.

Alienacja rodzicielska to przemoc wobec dziecka i drugiego rodzica. Negatywne efekty alienacji rodzicielskiej dla relacji z drugim rodzicem mogą być różnorodne i nie da się ich przedstawić w postaci jednoznacznego syndromu lub zespołu. Zdarza się że dziecko jest agresywne wobec poddawanego alienacji rodzicielskiej rodzica oraz odrzuca i oczernia go albo wprost przeciwnie wykazuje agresję wobec alienatora i odsuwa się od niego, może posługiwać się słowami głównego opiekuna, jednocześnie przejmując jego przekonania lub świadomie kłamać podczas badań do celów postępowania sądowego lub w sądzie, będąc w praktyce zależne od podstawowego opiekuna (którym w praktyce wcale nie musi być formalny główny opiekun) i od środowiska, w którym dziecko mieszka na stałe, etc. Alienacja rodzicielska niejednokrotnie jest ukrywana pod płaszczkiem konfliktu lub walki rodziców, które mogą chociaż nie muszą jej towarzyszyć, co oczywiście sprzyja utrzymywaniu i eskalacji problemu, wskazuje na odpowiedzialność zbiorową oraz prowadzi do traktowania ofiary problemu jako jego sprawcy. Również niejednokrotnie poddawane alienacji rodzicielskiej ojcu trudno się przyznać, że jest on wraz ze swoim dzieckiem ofiarą przemocy i opowiada o swojej walce, która faktycznie jest obroną przed tą formą przemocy.

Traktowanie problemu jako konfliktu lub walki pomiędzy rodzicami może także wpływać na postawę sędziów wydających rozstrzygnięcia dotyczące opieki nad dzieckiem po rozstaniu się rodziców. Ponadto spojrzenie od strony konfliktu uruchamia w kontekście Konwencji o Prawach Dziecka paradygmat konieczności niejednokrotnej pozornej ochrony dziecka przed negatywnymi skutkami tego konfliktu. Natomiast spojrzenie od strony przemocy pozwala zauważyć rzeczywistą postać problemu. Jednocześnie nieuzasadnione wskazywanie na konflikt lub walkę rodziców pozwala na rozszerzanie się rynku usług z zakresu pomocy prawnej i psychologicznej – terapeutycznej i oczywiście stwarza warunki do nasilania procesu alienacji rodzicielskiej. W tym obszarze należałoby przeprowadzić dodatkowe badania, zwłaszcza gdy obserwacje wskazują na możliwość funkcjonowania tutaj niepisanej prawa zwyczajowego, sprzecznego z Konwencją o Prawach Dziecka, a zwłaszcza jego artykułem 3. W mojej ocenie, tej sytuacji sprzyja zbyt duża dowolność pozostawiona sądom w obszarze opieki nad dzieckiem. Uważam również, że przyczynia

się ona do spadku zaufania do prawa i sądownictwa, a w efekcie do korozji trzeciej władzy i osłabienia bezpieczeństwa państwa. Co więcej alienacja rodzicielska wcale nie musi występować na linii ojciec – matka czy matka ojciec, a oboje rodziców może być poddawanych alienacji rodzicielskiej przez inne osoby np. babcię lub/i dziadka, a alienujący rodzic może być narzędziem w rękach innych osób (np. szantaż ze strony dziadków czy pozorne dobre rady). Alienacja rodzicielska może być także narzędziem podporządkowywania sobie jednego z rodziców czy wywalczenia wyższych alimentów.

